

MAPIRANJE I DOKUMENTACIJA TRADICIJSKE ARHITEKTURE

IVANIĆ-GRAD, HRVATSKA
14. - 26. rujna 2025. godine

ORGANIZATORI I VODITELJI

EUROPEAN HERITAGE VOLUNTEERS, NJEMAČKA

PRIJATELJI BAŠTINE - AMICI HEREDITATIS, IVANIĆ-GRAD, HRVATSKA:

Katarina Matkerić

Koordinatorica projekta, tehnička instruktorka

Kristina Komšo

Koordinatorica projekta, tehnička instruktorka

MUZEJ IVANIĆ-GRAD, IVANIĆ-GRAD, HRVATSKA

SUDIONICI

Aleksandra Dawlud

Poljska | BSc (Architecture)

Guiller Lopez

Filipini | MA (Cultural Heritage Studies), MA (Digital Humanities)

Lauren Thomson

Australia | BDes (Architecture), MA (Heritage Conservation)

Lily Ward

UK | BA (Architecture), BA (Interior Architecture), MA (Conservation Architecture)

Lorenzo Bianco

Italija | MA (World Heritage Studies)

Tereza Kobosilová

Ceška Republika | BSc (Architecture), MA (Heritage Studies), MSc (Spatial Planning)

Yaiza Pons

Španjolska | BSc (Architecture), MSc (Architecture)

SPONZORI I PARTNERI

Ovaj projekt financirali su

EUROPEAN HERITAGE VOLUNTEERS, NJEMAČKA

MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA, HRVATSKA

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI, HRVATSKA

GRAD IVANIĆ-GRAD, HRVATSKA

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA, HRVATSKA

SADRŽAJ

TRADICIJSKA ARHITEKTURA	4
MAPIRANJE I DOKUMENTACIJA	6
REZULTATI	18
BUDUĆE PERSPEKTIVE	23
SPONZORI I PARTNERI	28

TRADICIJSKA ARHITEKTURA

PODRUČJE IVANIĆ-GRADA KAO DIO POSAVINE

TRADICIJSKA ARHITEKTURE POSAVINE

Dokumentacija tradicijske arhitekture usmjerena je na proučavanje dizajna objekata temeljenog na lokalnim potrebama, resursima i tradiciji. U posavskoj regiji, okolišne mogućnosti poput hrastovih šuma i plodnih tala, ali i nepogodnosti poput poplava, dovele su do razvoja graditeljskih vještina koje su rezultirale izgradnjom drvenih jednokatnih (prizemnica) i dvokatnih kuća (čardaka). Raspršene diljem regije, ove kuće predstavljaju značajne primjere hrvatske ruralne baštine i odražavaju prilagodljivost čovjeka lokalnim uvjetima. Međutim, važna uloga koju ove građevine imaju u kulturnom identitetu područja ugrožena je zbog nedostatka formalnog priznanja. Uvjeti za njihovo očuvanje dodatno su pogoršani recentnim čimbenicima poput modernizacije, depopulacije, ali i potresa iz 2020. godine.

U rujnu 2025. godine udruga Prijatelji baštine započinje provedbu sustavne dokumentacije, kartiranja i vrednovanja tradicijskih stambenih objekata na posavskom području Ivanić-Grada. Projektom je obišćeno 7 od 9 posavskih sela, a konačni je cilj podizanje svijesti o važnosti tradicijske baštine.

Posavska regija koja okružuje Ivanić-Grad, jugoistočno od glavnog grada Zagreba, obilježena je poplavnim krajobrazom, hrastovim šumama i plodnim nizinskim područjima. Rijeka Sava, velika pritoka Dunava, protječe ovim područjem i glavni je čimbenik oblikovanja ovih okolišnih uvjeta.

MAPIRANJE I DOKUMENTACIJA

PROCES RADA I METODOLOGIJA

KAKO SMO RADILI

NASELJA

Tijekom projekta dokumentirane su drvene kuće u sedam sela, uključujući Topolje, Zaklepicu, Prerovec, Prečno, Zelinu Brešku, Gredu Brešku i Šemovec Breški.

TIMOVI

Sudionici su radili u dvije skupine od po četiri osobe i jednog koordinatora. Jedna osoba svakodnevno je bila zadužena za fotografiranje, dok su ostali vodili GIS i bilježenje podataka.

ALATI

Ključni alat koji se koristio bio je geografski informacijski sustav tj. QGIS program koji pomaže u izradi, analizi i vizualizaciji karata i prostornih podataka. GIS plugin QField korišten je za kartiranje i bilježenje tradicijskih kuća u selima, s ciljem izrade baze podataka koja prikazuje prostornu raspodjelu svih kuća, kao i raspodjelu specifičnih obilježja.

Gdje je bilo moguće, svaka je građevina sustavno fotografirana iz različitih kutova, uključujući poglede s ulice i poljoprivredne elemente, kako bi se stvorila robusna i pristupačna vizualna baza podataka. Digitalni 3D model izrađen je na temelju jednog objekta koristeći snimke dronom i softver za fotogrametriju.

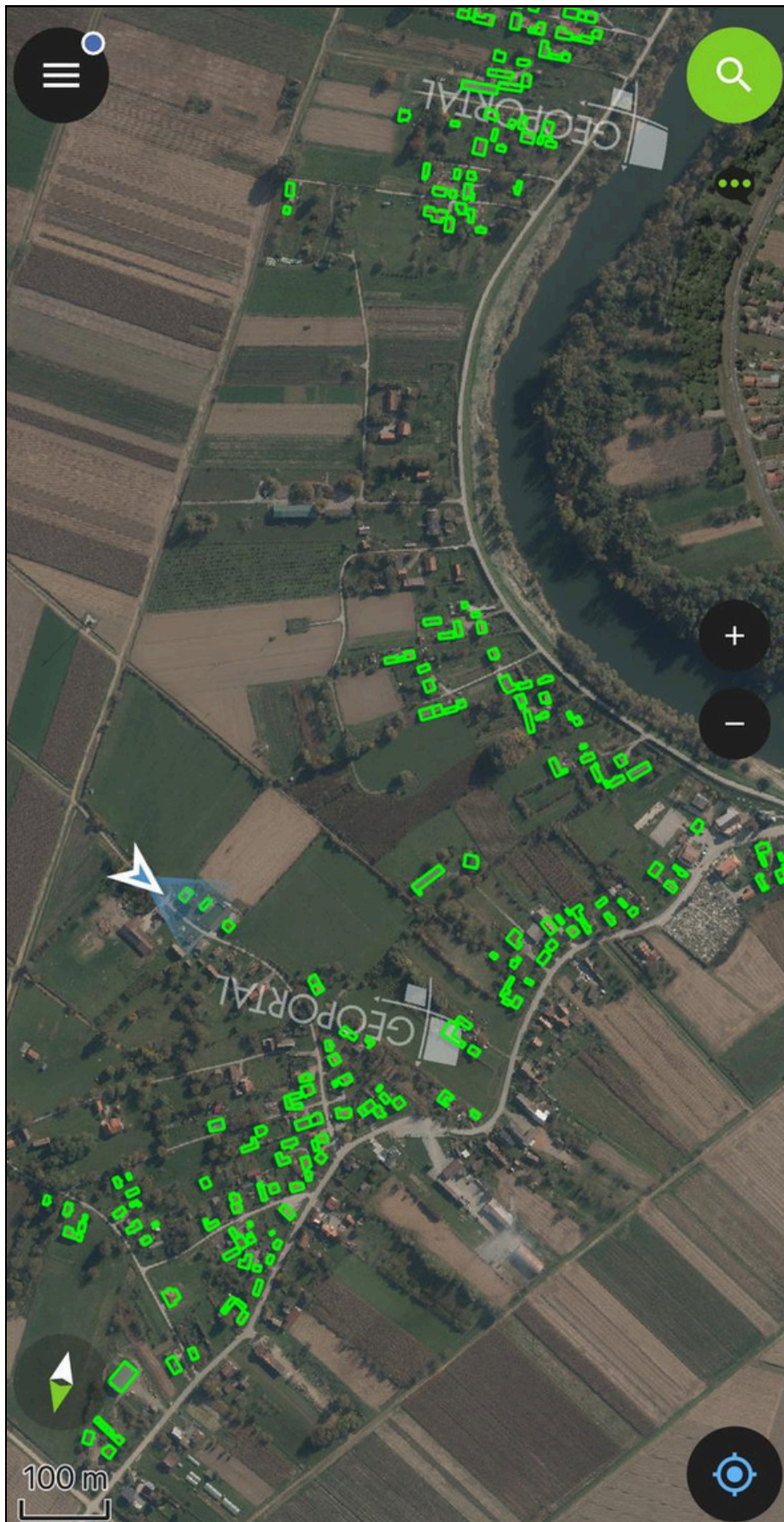

QGIS (GEOGRAFSKI INFORMACIJSKI SUSTAV)

The screenshot displays the QGIS desktop application. The main map area shows an aerial view of a rural area with a river and several buildings highlighted in yellow. The map is labeled with 'Trebovec' and 'Zelina Breska'. A 'GEOPORTAL' watermark is visible on the map. The interface includes a menu bar, a toolbar, a Browser panel on the left, and a Layers panel at the bottom left. The Layers panel shows a list of layers, including 'final_ehv vernacular — final_ehv', '18_c', '19_c copy', 'final_ehv', 'naselja_ivanic', 'katastar_ivg', 'privatno', 'državno/gradsko', 'mješano', 'OI.OrthoimageCoverage', 'DOF5_1968', and 'ivanic-granica'. The 'final_ehv vernacular — final_ehv' layer is selected. Below the map, a data table is displayed for the 'final_ehv' layer, showing 5 rows of data with columns: fid, id, g1_village, g1_address, g1_x, g1_y, g2_date, g2_age, g2_age_precise, and g2_owner.

fid	id	g1_village	g1_address	g1_x	g1_y	g2_date	g2_age	g2_age_precise	g2_owner	
2497	914	NULL	Trebovec	NULL	486242.717	5064887.08	NULL	NULL	NULL	NULL
2498	915	NULL	Trebovec	NULL	486337.869	5064801.693	NULL	NULL	NULL	NULL
2499	916	NULL	Trebovec	NULL	486277.983	5063807.867	NULL	NULL	NULL	NULL
2500	921	NULL	Trebovec	NULL	485999.375	5063946.005	NULL	NULL	NULL	NULL
2501	922	NULL	Trebovec	NULL	485619.801	5064064.732	NULL	NULL	NULL	NULL

Vizualni i prostorni podaci u QGIS softveru.

3/4: pr23

habinovec mladci

3_State and usage of the house

g3_state
maintained

g3_usage
inhabited

g3_notes
relocated from Preseka 1960s

4_Flooring

g4_floors
one floor

g4_notes
basement level present

5_Construction

g5_orientation
parallel to the street_front facing the ...

g5_base_material
concrete

g5_facade_material

Radno sučelje QField plugin-a.

Podaci su dokumentirani prema sljedećim kriterijima:

1. Lokacija

Identifikacija lokacije unutar **sela**, **adrese kuće** i **koordinata** na temelju GIS karata, koristeći sustav kodiranja slova i rednih brojeva.

2. Općenito

Dokumentiranje datuma dokumentacije i datuma izgradnje kuće – kategorizirano kao **18.**, **19.** ili **20. stoljeće**, ili **nepoznato**. Kada je bilo moguće, bilježena je precizna **godina izgradnje** temeljena na natpisima ili informacijama koje je dao vlasnik.

3. Stanje objekta

Stanje kuće bilježeno je i kategorizirano kao: **održavana**, **izmijenjena s nedavnim intervencijama** ili **nadogradnjama**, **napuštena**, **u ruševnom stanju**, **obnovljena** ili **korištena u poljoprivredne svrhe**. Također je zabilježena trenutna namjena kuće i kategorizirana kao: **naseljena**, **nenaseljena** ili **povremeno naseljena**.

4. Katnost

Broj katova kuća bilježen je i kategoriziran kao **jednokatne** ili **dvokatne**.

5. Konstrukcija

Dokumentirani su detalji konstrukcije kuće, a zabilježena su sljedeća obilježja:

- **orijentacija kuće** - okomito na ulicu ili paralelno s ulicom

- **materijal temelja** - kamen, cigla ili beton

- **materijal fasade** - drvo ili cigla

- tip spoja - njemački ili hrvatski

njemački ugao

hrvatski ugao

- tip krova - polukrovi, dvostrešni krov, drugi

- materijal krova - crijep, drvena šindra

6. Dogradnje ili preinake

S vremenom su neke kuće značajno izmijenjene. Dokumentirano je imaju li **dogradnje** ili **preinake**, a ako imaju, zabilježena je njihova **lokacija**, **razdoblje** u kojem su izgrađene te korišteni **materijali**.

7. Arhitektonski elementi

Kuće imaju sličan oblik, ali mnoge od njih imaju prepoznatljiva obilježja, kao što su:

- mali krov iznad prizemlja

- veranda

Forgajnk
veranda duž cijele strane

Polutan
veranda s prozorima

Polutan
veranda bez prozora

- dekoracije

- natpisi

8. Poljoprivredni objekti

Budući da se parcele nalaze u ruralnim područjima, mnoge uključuju poljoprivredne objekte poput štala, štaglja, svinjaca, drvarnica, kukurušnjaka, ljetnih kuhinja, mlinova, kovačnica, pčelinjaka i drugih, koji su također dokumentirani.

9. Tradicijski elementi dvorišta

Druge građevine i elementi koje se često nalaze u blizini kuća manjih su dimenzija, ali su također imale važnu ulogu u svakodnevnom životu. Obilježja poput bunara, tradicijskih ograda i pojilišta također su dokumentirana.

10. Ostalo

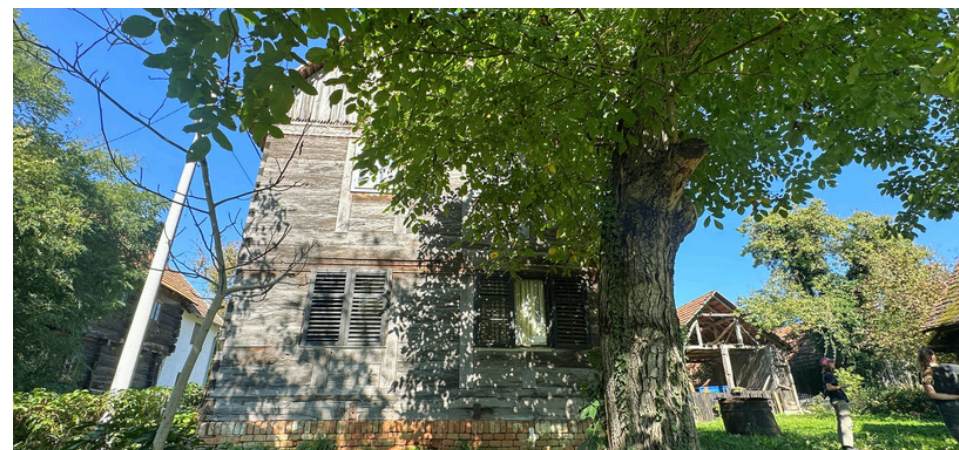
U ovom su dijelu uključene dodatne informacije koje prethodno nisu bile obuhvaćene. Ovdje se bilježi je li vlasnik bio prisutan tijekom procesa dokumentacije te, ako jest, koje su informacije prikupljene od njega – primjerice detalji o povijesti kuće, ranijim restauratorskim zahvatima ili kasnijim preinakama. Također je zabilježeno postoje li ograničenja u pristupačnosti.

FOTO DOKUMENTACIJA

Uloga fotografske dokumentacije

Fotografiranje svake kuće iz različitih kutova i različitih elemenata bilo je ključno za točno bilježenje jedinstvenih obilježja, konstrukcijskih tehnika i stanja svake kuće, čime je osigurana sveobuhvatna dokumentacija. Ovaj vizualni zapis nadopunjuje prikupljene podatke. Svaka je kuća fotografski dokumentirana prema pet kategorija: fasade, pogled s ulice, detalji kuće, poljoprivredni elementi i elementi dvorišta.

a. fasade - što više dostupnih

b. cijelo dvorište - sa ceste

c. detalji - spojevi, ukrasi, natpisi

d. poljoprivredni elementi

e. tradicijski elementi dvorišta

REZULTATI

TRENUTNO STANJE TRADICIJSKE ARHITEKTURE
U POSAVSKOJ REGIJI IVANIĆ-GRADA

144

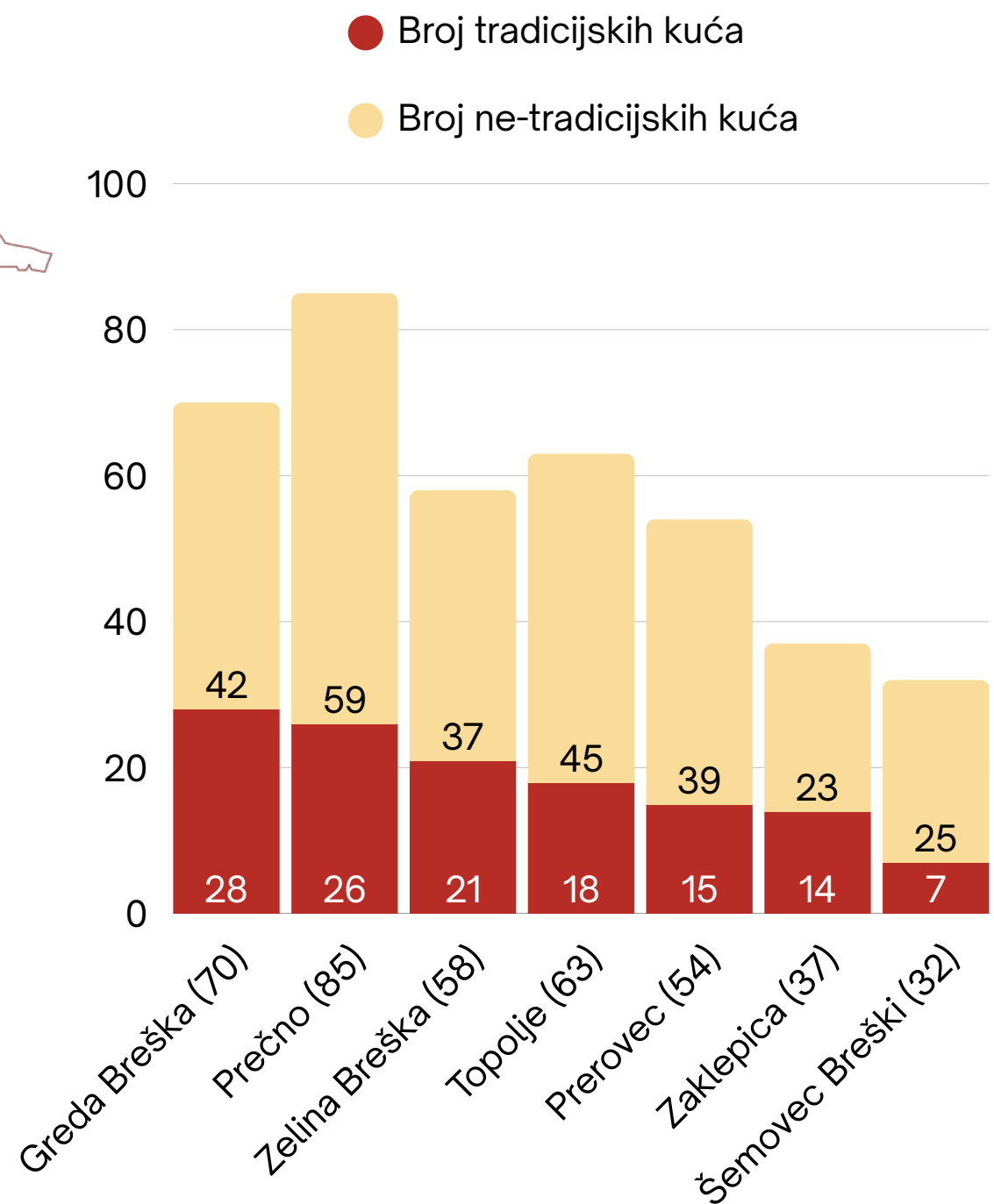
dokumentirane tradicijske kuće

Dokumentirana naselja

1. Trebovec
2. Zelina Breška
3. Greda Breška
4. Šemovec Breški
5. Zaklepica
6. Prečno
7. Prerovec
8. Topolje

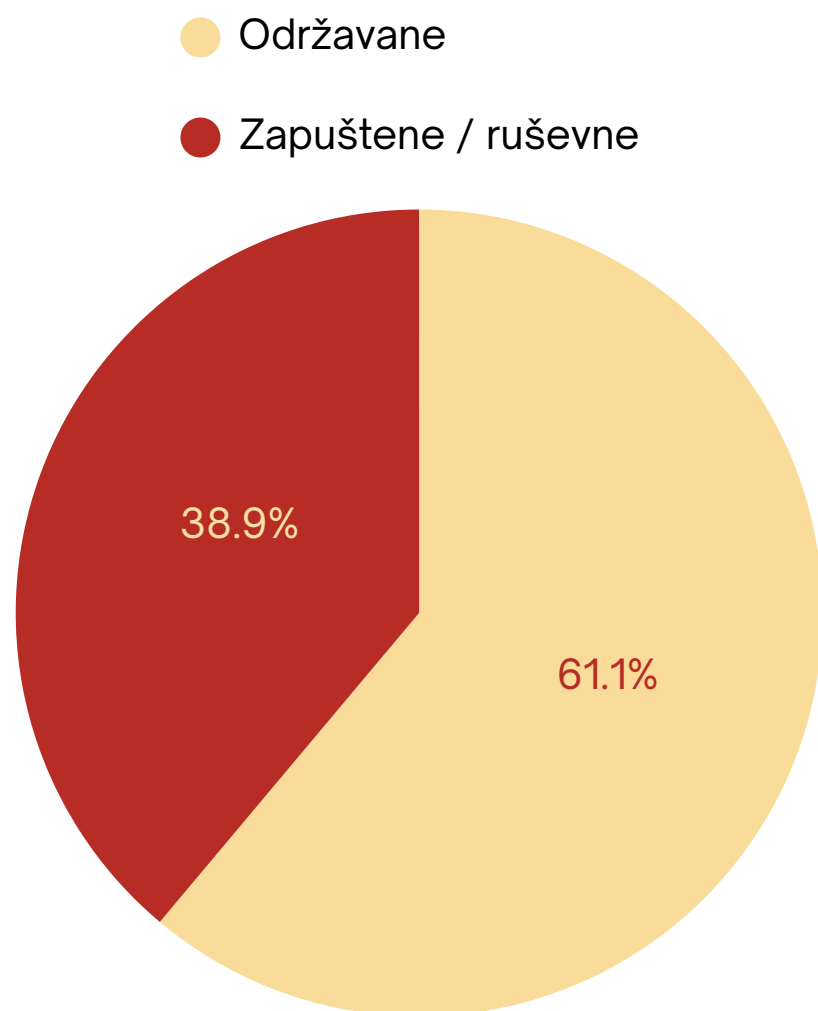
Udio tradicijskih kuća

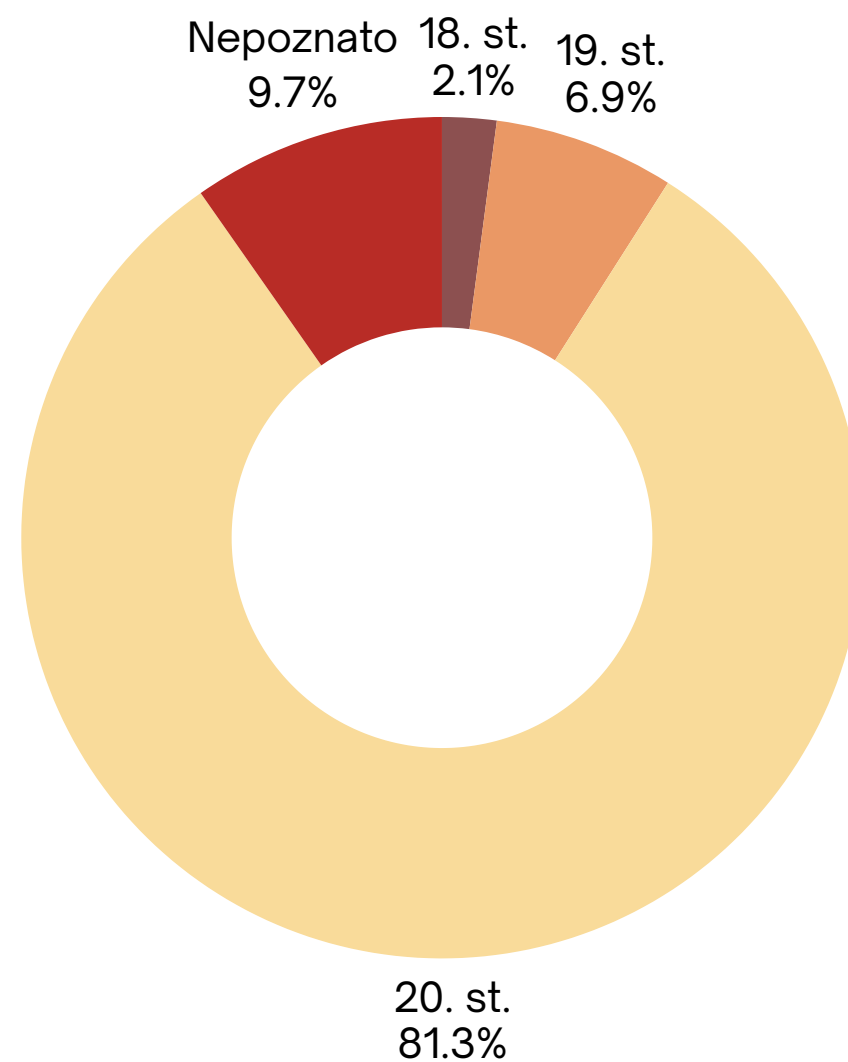
61%

dokumentiranih tradicijskih kuća je održavano

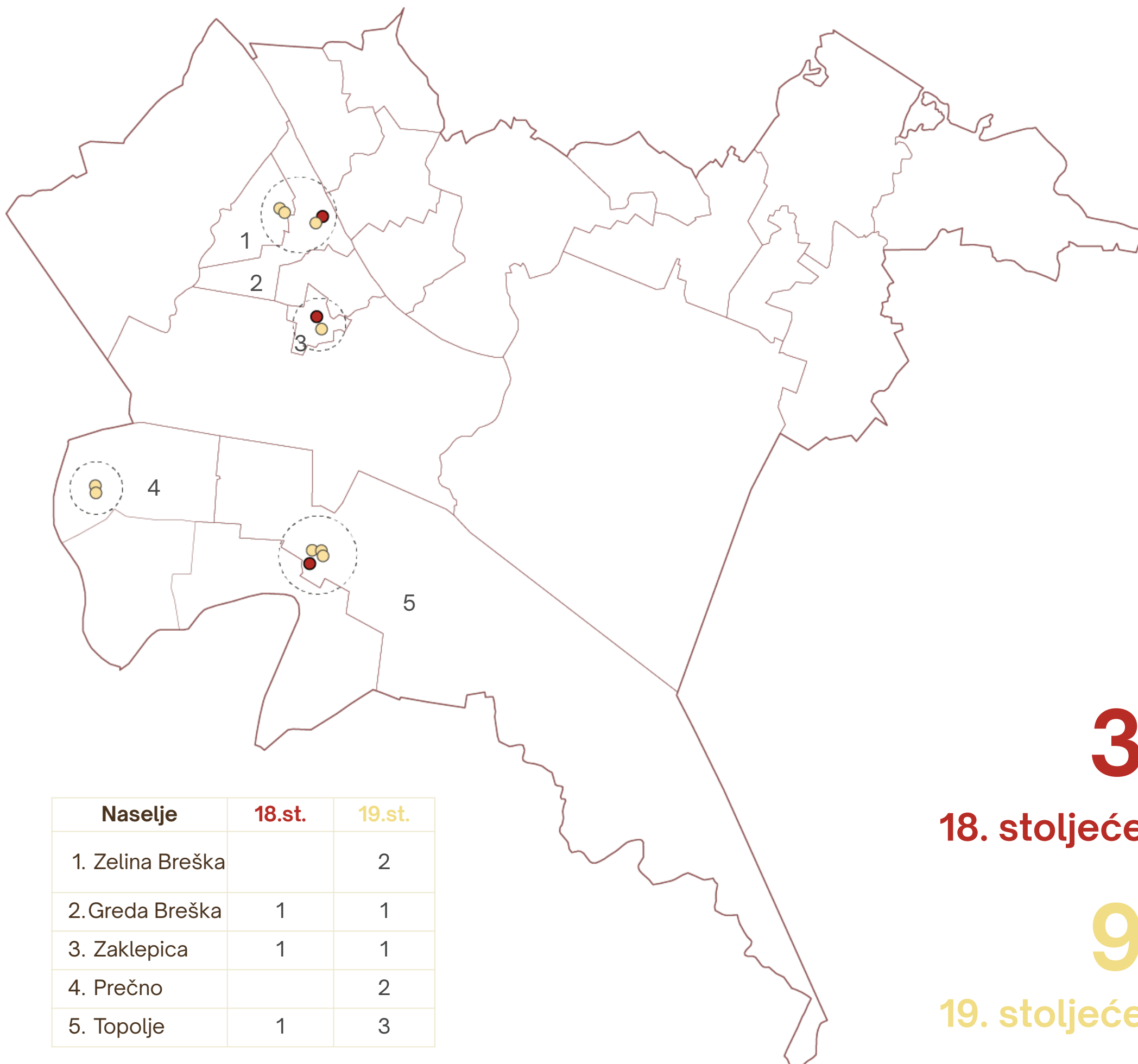
Stanje tradicijskih kuća

Vrijeme gradnje

Najstarije dokumentirane kuće

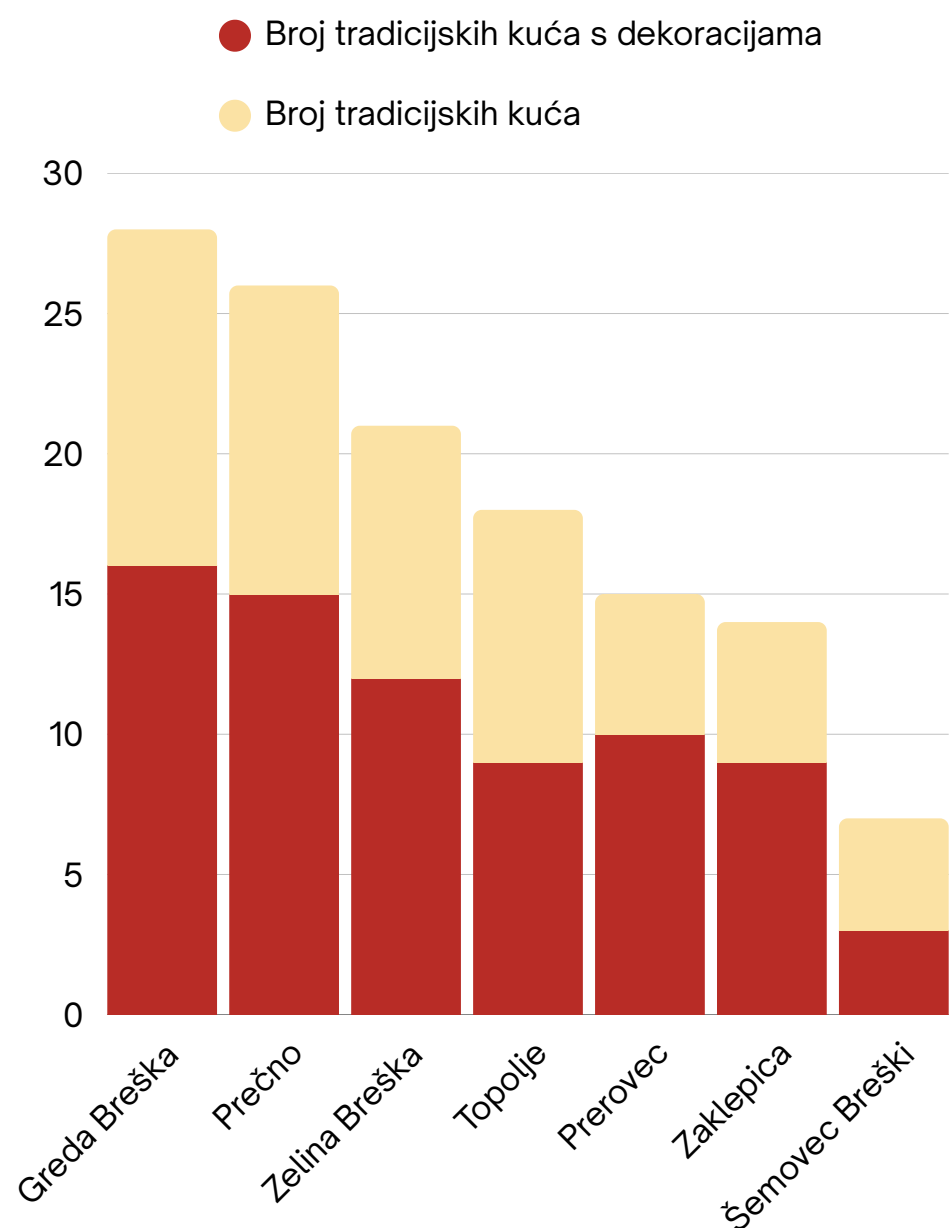
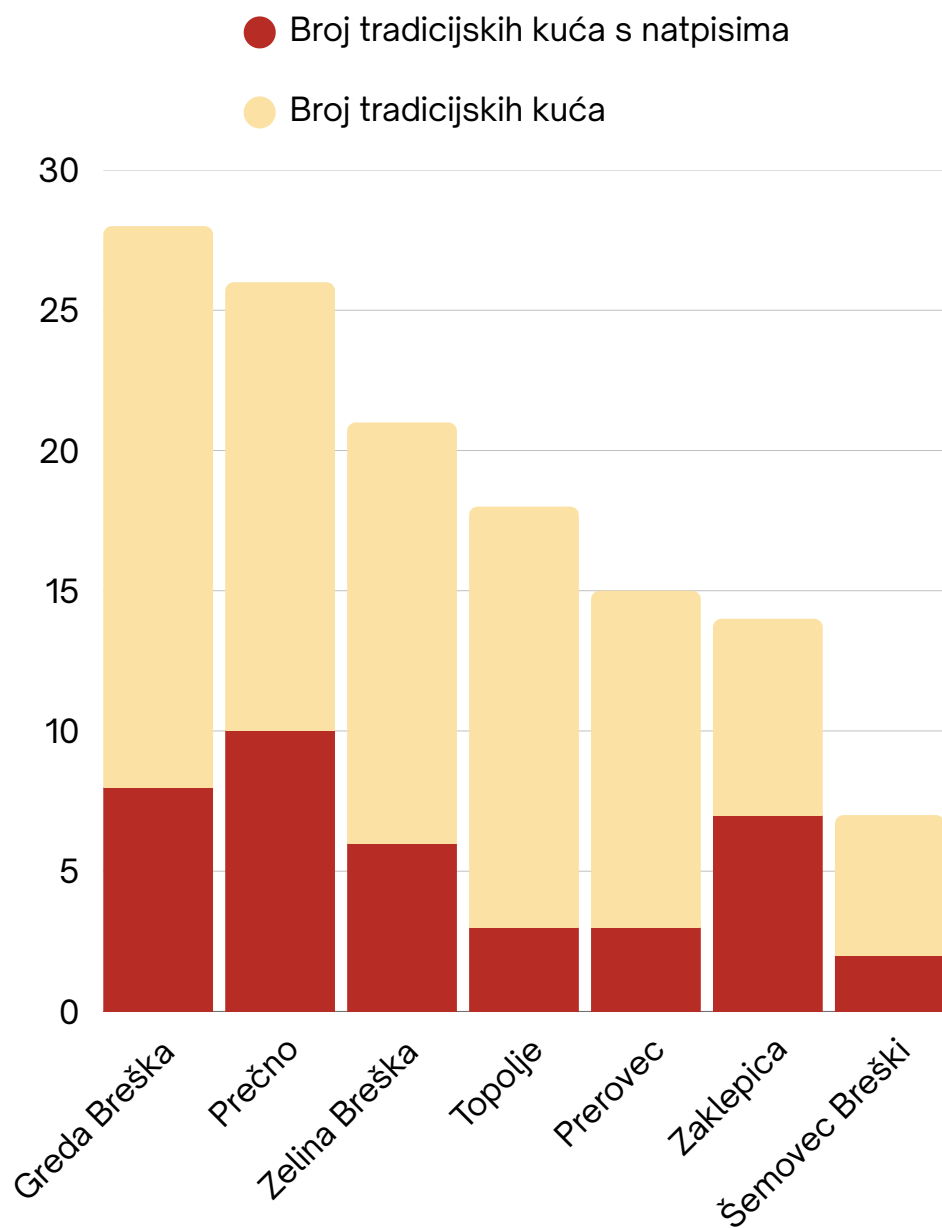

PREČNO

selo s najviše dokumentiranih tradicijskih kuća s natpisom

Tradicijske kuće s natpisom

Tradicijske kuće s dekoracijama

BUDUĆE PERSPEKTIVE

KAKO SE OVI PODACI MOGU KORISTITI

URBANISTIČKO PLANIRANJE I RAZVOJ

GIS podaci osmišljeni su za integraciju sa alatima, planovima i strategijama urbanog planiranja.

- GIS podaci mogu se kombinirati s prostornim planiranjem i planovima razvoja kako bi se dobio sveobuhvatan pregled potencijala i problema vezanih uz upravljanje tradicijskim kućama. Ova integracija pomaže osigurati da očuvanje baštine ne bude promatrano izolirano od drugih ciljeva urbanog razvoja.
- Kako Ivanić-Grad prolazi kroz urbane i kulturne promjene, ovi podaci mogu se koristiti za poticanje razvoja u arhitekturi te očuvanje identiteta regije.

PRAĆENJE, EVALUACIJA I ODRŽAVANJE

Dokumentirani podaci su alat za kontinuirano upravljanje i zaštitu tradicijskih kuća.

- GIS sustav je osmišljen za praćenje i evaluaciju postojanja i stanja tradicijskih kuća i razvoja naselja. Može pratiti promjene u vlasništvu, položaju, stanju objekata i funkcijama tijekom vremena.
- Baza podataka omogućuje lokalnoj zajednici, udruzi Prijatelji baštine – Amici Heriditatis, Gradu Ivanić-Gradu te Zagrebačkoj županiji brzo prepoznavanje specifičnih potreba za zaštitu vlasničkih prava, provedbu sanacijskih mjera i održavanje na određenoj razini i vremenskoj skali.
- Kontinuirano praćenje ključno je za očuvanje „osjećaja mjesta“ povijesne Posavine. Ako se ova funkcija praćenja ne održi, vrijednosti tradicijskih kuća mogle bi biti izgubljene.

RAZVOJ POLITIKA I DONOŠENJE ODLUKA

Buduća upotreba prikupljenih podataka može biti alat za informiranje i podršku u donošenju odluka vezanih uz urbani razvoj i zaštitu.

- Baza podataka služi kao izravna osnova za kreiranje politika usmjerenih na zaštitu tradicijskih kuća u području Ivanić-Grada u regiji Posavine.
- Podaci mogu pomoći u donošenju informiranih odluka vezanih uz povijesne lokalitete unutar Ivanić-Grada, posebno u kontekstu urbanih promjena.
- GIS može biti sustav za podršku odlučivanju jer jasno opisuje stanje tradicijskih kuća. Ova sposobnost omogućuje povezivanje interesa očuvanja s politikama, pomažući nadležnim osobama u izradi koherentnog plana upravljanja, unaprjeđenja ili zaštite.

SURADNJA MEĐU DIONICIMA

Prikupljeni podaci mogu poslužiti kao alat za povezivanje različitih skupina uključenih u očuvanje tradicijskih kuća te za prevladavanje postojećih slabosti tamo gdje naponi nisu dobro integrirani.

- Prikupljeni podaci mogu djelovati kao most između potreba očuvanja i upravljanja, povezujući vladu, kulturne organizacije, privatne tvrtke, akademsku i lokalnu zajednicu. Dokumentirani podaci mogu pomoći u uspostavljanju mreža i poticanju suradnje među tim dionicima.
- Napori različitih dionika još nisu u potpunosti integrirani. Rezultati ovog projekta mogu stvoriti sinergije između udruge Prijatelji baštine – Amici Heriditatis, Grada Ivanić-Grada, Muzeja Ivanić-Grad, Turističke zajednice Grada Ivanić-Grada i Zagrebačke županije u donošenju odluka o budućnosti tradicijskih kuća.

PRIJENOS ZNANJA I PODIZANJE SVIJESTI

Podaci su namijenjeni za potrebe očuvanja, promocije i edukacije. Cilj nije samo sama tehnologija, već prijenos znanja.

- Studija nudi način povezivanja znanja između generacija. Može pomoći mlađim članovima zajednice i široj javnosti da prepoznaju tradicijske kuće, razumiju njihovu vrijednost i upoznaju se s naporima očuvanja.
- Prijenos znanja primarni je cilj očuvanja. Podaci stvaraju trajni zapis koji mapira povijesne i kulturne vrijednosti tradicijskih kuća u Ivanić-Gradu za buduće generacije.
- Podizanje svijesti o tradicijskoj baštini vjerojatno bi potaknulo lokalnu zajednicu na oživljavanje i njegovanje tradicionalnih obrta, prenoseći vještine na buduće generacije.

ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE

Prikupljeni podaci i metodologija ove studije namijenjeni su kao polazište za opsežniji akademski rad.

- Studija postavlja temelje za daljnja istraživanja u ovom području integriranjem znanja stručnjaka iz drugih disciplina (npr. ekonomista, agronoma).
- Nalazi i baza podataka trebaju pomoći u razvoju i obogaćivanju teorijskog okvira za ruralnu baštinu i arhitekturu tradicisjkih kuća u Ivanić-Gradu.
- Studija može poslužiti kao model za buduća istraživanja u ruralnim područjima u europskom ili globalnom kontekstu koja imaju slične karakteristike.

SPONZORI | PARTNERI

FINANCIRANJE PROJEKTA

Grad Ivanić-Grad

Hrvatska akademija
znanosti i umjetnosti

Zagrebačka županija

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
*Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media*

Ministarstvo kulture i medija

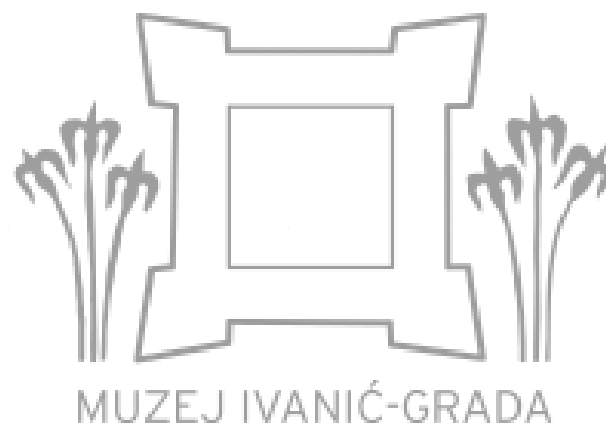
PARTNERI

European Heritage Volunteers

Prijatelji baštine
Amici Hereditatis

Muzej Ivanić-Grada

Ovaj projekt bio je više od same dokumentacije – bio je razmjena znanja, priča i iskustava. Provodeći vrijeme u selima, otkrili smo ne samo vrijednost tradicijske arhitekture, već i bogatstvo ruralnog života te toplinu lokalne zajednice. Najviše od svega, zahvalni smo na prijateljstvima koja smo usput izgradili.

Hvala svima koji su sudjelovali i doprinijeli ovom putovanju.

Rujan 2025

